

оних које одређују законодавне органе и поступак по коме се доносе закони. Најзад, постоје и гледишта о уставу која инсистирају на његовој вези са друштвом и по њима устав обухвата основне друштвено-економске односе као основу друштвеноекономског урешења земље. Овакво материјално (социолошко) становиште о уставу је заступао Ф. Ласал када је тврдио да је устав однос друштвених сила једне земље, а не један формални докуменат који се поштује самим тим што има највећу правну снагу.

2. ФОРМАЛНО ПРАВНИ ПОЈАМ УСТАВА

У формално-правном смислу, устав се одређује с гледишта правних својстава или квалитета својих правила. Устав у формалном смислу је један свечани документ, скуп правних норми које се мењају само ако се поступа по специјалним прописима који треба да учине ту промену норми тежом. Устав је најпре настао у материјалном смислу, дакле у том почетку је изражавао једно стање у коме још није дошло до настанка правога устава него је само могло да се говори о његовим зачецима. Зачеци устава у формалном смислу, као посебног формално-правног акта, се срећу још у Риму где се правила разлика између закона које је установљавала држава (*rem publicam constituere*) и обичних закона (*legis scribere*) да би се из ње искристалисао општи појам и израз *constitutio*. Из овог израза, *constitutio*, је и изведено значење устава у модерном смислу. Као такав, у формалноправном смислу, устав и није нужан (иако је већина устава таква), јер има и таквих устава, као у Великој Британији, који немају само писани карактер и чија правила нису систематизована у једном свечано прокламованом акту. У овом формалном смислу, устав је формално-правни акт најјаче правне снаге. То је писани, формални документ који омогућује сваком да се упозна са његовом садржином и нормама. Иако се устав у овом погледу најчешће појављује у облику јединственог и кодификованог текста, има и некодификованих устава, састављених из више уставних текстова највеће правне снаге који заузимају највише место у хијерархији правних аката и прописа једне земље. Пошто има и других формалноправних аката, треба их разликовати од устава у формално-правном смислу. Тако би се устав одређивао са становишта форме, облика у коме је и изражен, али пре свега поступка по коме се доноси. Тако би устав био правни документ који се доноси и мења по процедури другачијој од оне по којој се доносе и мењају обични закони. Тиме се повлачи разлика између устава и закона и у материјалном и формалном смислу и то тако да уставна правила стоје према законским правилима